

Vastuullisuusraportti 2025

Jyväskylän yliopisto

Julkinen

Sisällys

1	Kestävyys ja vastuullisuus Jyväskylän yliopistossa	3
2	Jyväskylän yliopiston ympäristöohjelma: Tiekartta planetaariseen hyvinvointiin	4
2.1	JYU:n hiili- ja luontojalanjälki 2025	5
2.1.1	Metodologia	5
2.1.2	Jyväskylän yliopiston hiilijalanjälki 2025	6
2.1.3	Hankintojen luontojalanjälki 2025	7
2.2	WWF Green Office -kulutustapamittarin tulokset	8
2.3	Luontoteot Jyväskylän yliopiston kampusalueilla	10
2.4	Luontopositiivisuustavoitteen tukeminen tutkimuksen ja koulutuksen kautta	12
2.4.1	Opetus	12
2.4.2	Tutkimus	13
3	Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus	15
3.1	Yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelma 2025–2026	16
3.1.1	Tavoitteet ja mittarit	17
3.2	Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tukeminen tutkimuksen ja koulutuksen kautta	18
3.2.1	Opetus	18
3.2.2	Tutkimus	19

Vastuullisuusraportti 2025

1 Kestävyys ja vastuullisuus Jyväskylän yliopistossa

Jyväskylän yliopisto (JYU) toteuttaa strategiaansa Osaava ja hyvinvoiva ihminen kolmen kehittämisohjelman kautta. Yhteiskunnallisesti vaikuttava yliopisto -kehittämisohjelmassa linjataan yliopiston edistävän sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista kestävyyttä sekä hiilinegatiivisuutta ja luontopositiivisuutta tavoitteena planetaarinen hyvinvointi. Lisäksi yliopisto kehittää kampustaan sen kulttuuriperintöä ja luontoarvoja kunnioittaen yhteistyön alustaksi akateemiseen, yritys- ja kansalaistoimintaan.

Jyväskylän yliopiston arvot avoimuus, luottamus, laatu ja eettisyys ovat yliopistoyhteisömme toimintakulttuurin perusta. Toimintatapamme (code of conduct)¹ antavat meille yhteiset pelisäännöt ja ohjaavat yhteisömme jäseniä vastuulliseen ja yliopiston arvojen mukaiseen toimintaan. JYU on sitoutunut edistämään Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry:n kestävä kehityksen ja vastuullisuuden teesejä² sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Unifin teesit päivitettiin vuonna 2025. JYU on myös allekirjoittanut Suomalaisen Tiedeakatemian kokoaman julkilausuman kestävyysmurroksen vauhdittamiseksi³.

Sisäisesti Jyväskylän yliopiston toimintakulttuuria kehitetään ja ohjataan yhteisöllisen kehittämisen ryhmien kautta. Vuonna 2025 yliopistossa toimi kestävyiden ja vastuullisuuden ohjausryhmä, sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden kehittämisryhmä sekä ekologisen kestävyiden ja vastuullisuuden kehittämisryhmä. Ekologisen kestävyiden ja vastuullisuuden kehittämisryhmä toimi myös yliopiston Green Office -ryhmänä, joka vastaa WWF:n myöntämän Green Office -sertifikaatin⁴ velvollisuuksista. Vuonna 2025 JYU läpäisi WWF Green Office kolmivuotistarkastuksen (liite 1). JYU:lla on myös Reilun kaupan korkeakoulun⁵ status, jota koordinoidaan yhdessä Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan (JYY) kanssa. Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoululle (JSBE) on myönnetty vastuulliseen liiketoimintaan ja eettisyyteen keskittyvä BGA-akkreditointi. Positive Impact Rating (PIR) -arvioinnissa JSBE:n opiskelijat nostivat JSBE:n arvosanan tasolle 4/5 ("Transforming school").

Kestävyys ja vastuullisuus näkyvät vahvasti JYU:n tutkimuksessa ja opetuksessa. Tiedekuntien ja erillislaitosten lisäksi Jyväskylän yliopistossa on kolme eri tieteenalat yhdistävää tutkija- ja asiantuntijayhteisöä: hyvinvoinnin tutkimuksen yhteisö JYU.Well, planetaarisen hyvinvoinnin tutkimuksen ja koulutuksen yhteisö JYU.Wisdom ja opettajien koulutuksen kehittämisen ja tutkimuksen yhteisö JYU.Edu. Erityisesti Wisdom on profiloitunut luomaan systeemiä ratkaisuja ja osaamista yhteiskunnan kestävyys siirtymän edistämiseksi.

¹ [Toimintatapamme \(Code of Conduct\) | Jyväskylän yliopisto](#)

² <https://unifi.fi/viestit/kestavan-kehityksen-ja-vastuullisuuden-teesit/>

³ [Julkilausuma - Tiedeakatemia](#)

⁴ [WWF Green Office – ympäristöjärjestelmä työpaikalle](#)

⁵ [Reilun kaupan korkeakoulut](#)

Jyväskylän yliopisto panostaa yhteistyöhön kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseksi korkeakoulusektorilla ja yhteiskunnassa. Jyväskylän yliopistolla oli vuonna 2025 puheenjohtajuus Unifi ry:n Kestävyys ja vastuullisuus -työryhmässä sekä alkuvuodesta puheenjohtajuus ja loppuvuodesta varapuheenjohtajuus korkeakoulujen perustaman laaja-alaisen yhteistyöverkosto Finn-ARMAn Kestävä kehitys ja vastuullisuus -ryhmässä. Näiden lisäksi asiantuntijoitamme toimii yhteiskunnallisissa rooleissa esimerkiksi tiedepaneeleissa ja olemme aktiivinen jäsen Nature Positive Universities -verkostossa⁶.

2 Jyväskylän yliopiston ympäristöohjelma: Tiekartta planetaariseen hyvinvointiin

Jyväskylän yliopiston hallituksen 10.6.2022 hyväksymä ympäristöohjelma Tiekartta planetaariseen hyvinvointiin⁷ määrittelee vision, päämäärän ja tavoitteet yliopiston ympäristötyölle. Tiekarttaa toteutetaan rehtorin hyväksymän toimenpidesuunnitelman⁸ mukaisesti. Tiekartta ohjaa Jyväskylän yliopistoa toteuttamaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (SDG) 12 (Vastuullista kuluttamista), 13 (Ilmastotekoja), 14 (Vedenalainen elämä) ja 15 (Maanpäällinen elämä).

Tiekartan mukaisesti pyrimme vähentämään aiheuttamaamme haittaa luonnolle ja ympäristölle ja samalla tukemaan yhteiskunnallisia luonto- ja ilmastotavoitteita. Tiekartassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista mitataan useiden eri mittareiden avulla. Vuosittain lasketaan yliopiston hiilijalanjälki sekä hankintojen luontojalanjälki (kappale 2.1.). Henkilökunnan ja opiskelijoiden kulutustottumuksia mitataan WWF:n kulutustapamittarin avulla (kappale 2.2.). Lisäksi yliopiston kampusalueilla tehdään luonnon monimuotoisuutta parantavia toimenpiteitä (kappale 2.3.) ja globaalia luontopositiivisuustavoitetta tuetaan tutkimuksen ja opetuksen kautta (kappale 2.4.). JYU ei osallistunut enää vuoden 2025 datalla yliopistojen vastuullisuutta arvoivaan Times Higher Education Impact Ratingiin (vuoteen 2025 asti ranking).

Vaikka ympäristöohjelman indikaattoreita on useita, on vastuullisuustekoja ja vaikuttavuutta ajoittain vaikea mitata. Esimerkiksi vuonna 2024 rehtorin päätöksellä käyttöön otetut tarjoilujen vastuullisuuskriteerit⁹ ohjaavat JYU:n tarjoiluja kasvipohjaisiksi, mikä laskee luontojalanjälkeä ja vaikuttaa myös ympäröivään yhteiskuntaan. Luontojalanjäljen laskennassa käytetty data on kuitenkin europerustaista, joten tehnyt valinnat eivät välttämättä näy. Tarjoilujen vastuullisuuskriteerien noudattamisesta ja vaikutuksista tehtiin erillinen selvitys vuonna 2025. Selvityksen perusteella valmistui myös opinnäytetyö¹⁰.

JYU:n ympäristöohjelman tavoitteita, mittareita ja indikaattoreita tulee parantaa ja tarkentaa. Toimeenpanossa huomio on kohdistettava kampusluonnon lisäksi entistä systemaattisemmin

⁶ [Nature Positive Universities](#)

⁷ [tiekartta-planetaariseen-hyvinvointiin-jyvaskylan-yliopiston-ymparistoohjelma-hallituksen-paatos](#)

⁸ [JYU Tiekartta plantaariseen hyvinvointiin - toimenpidesuunnitelma 2022-2030](#)

⁹ [JYU tarjoilujen vastuullisuuskriteerit.pdf](#)

¹⁰ [Eläinperäisen ruoan vähentäminen ja kasvipohjaisen ruoan lisääminen Jyväskylän yliopiston järjestämissä tapahtumissa - Theseus](#)

kulutukseen, hankintoihin, tutkimuksen materiaalivirtoihin, digitaalisiin palveluihin (mukaan lukien tekoäly) sekä ruokaan liittyviin valintoihin. Tämä vaatii henkilöstön ja opiskelijoiden osallistamista, kannustamista ja arjen toimintatapojen muutosta. Ympäristöohjelman päivittäminen aloitettiin vuonna 2025 osallistumalla yliopistojen yhteisiä tavoitteita määrittävien Unifin kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teesien päivitystyöhön. Suurin päivitys tehtiin teesiin 7, jonka fokus siirtyi hiilineutraalisuus 2030 -tavoitteesta laajempaan luontoposiitiivisuustavoitteeseen. Ennen teesin päivitystä Unifi ry:n rehtorikokous hyväksyi kokouksessaan 1.10.2025 yliopistojen hiilineutraalisuus- ja luontotavoitteiden uudelleenmäärittelyn. Päivitetty teesi 7 ja tavoitteiden uudelleenmäärittely luovat perustan vuonna 2026 tapahtuvalle JYU:n ympäristöohjelman päivitystyölle.

2.1 JYU:n hiili- ja luontojalanjälki 2025

2.1.1 Metodologia

Jyväskylän yliopisto on laskenut hiilijalanjälkensä ja hankintojensa luontojalanjäljen vuodesta 2019. Vuosi 2019 toimii vertailutasona myös ympäristöohjelman tavoitteiden asetannassa. Laskennan metodologia on kuvattu vuosien 2019¹¹ ja 2020¹² raporteissa. Menetelmää on myös päivitetty huomioimaan maaekosysteemien lisäksi makeiden vesien ja merien ekosysteemit sekä korvaamalla luontohaittayksikkö *potentially disappeared fraction of species* (PDF) nanobiodiversiteettiekvivalentilla (nBDe)¹³ Kun menetelmää on päivitetty, on sijoituksia lukuun ottamatta¹⁴ laskettu takautuvasti myös vertailuvuosi (2019), jotta vertailtavuus säilyy. Laskentamenetelmiä kehitetään jatkuvasti osana Jyväskylän yliopiston Luontojalanjälki-ryhmän¹⁵ tutkimustyötä.

Scope 1 -päästöt (ajoneuvot) on laskettu ajettujen kilometrien ja auton mallin ja käyttövoiman perusteella. Matkustuksen osalta on käytetty osin matkatoimistolta saatua dataa lennetyistä kilometreistä ja osin europaerusteista laskentaa (hotellit, taksit, bussit, laiva). Hankinnat on laskettu europaerustaisesti. Europaerustainen laskenta on arvio. Hankintojen ja matkustuksen osalta on huomioitava, että edellisten vuosien tapaan matkustukseen liittyviä kustannuksia (päivärahat, ateriakorvaukset, km-korvaukset ja osallistumismaksut) on raportoitu osana hankintoja. Tämä nostaa hankintojen ja laskee matkustuksen osuutta hiilijalanjäljen jakaumassa.

Sijoitussalkun hiilijalanjäljen osalta vuoden 2025 laskenta kattaa 87 % sijoitusvarallisuudesta. Sijoitukset, joiden rahoitettuja päästöjä ei ole saatu varainhoitajilta, jätettiin laskennan ulkopuolelle. Jyväskylän yliopiston sijoitusten hiilijalanjälki on laskettu varainhoitajilta saatujen tietojen perusteella. Koska sijoitussalkun rakenne, varainhoitajat sekä käytettävissä oleva päästödata ovat muuttuneet vuosien aikana, tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin raportointivuosiin. Lisäksi varainhoitajien käyttämät laskentamenetelmät ja päästörajaukset

¹¹ Sustainability for JYU : Jyväskylän yliopiston ilmasto- ja luontohaitat :: JYX

¹² Sustainability for JYU: Jyväskylän yliopiston ilmasto- ja luontohaitat 2020 :: JYX

¹³ Geneidy ym. (2025) 2309.14186

¹⁴ Sijoitusten hiilijalanjälki saadaan suoraan varainhoitajilta, joten takautuva laskenta ei ole mahdollista.

¹⁵ Luontojalanjälki-ryhmä | Jyväskylän yliopisto

poikkeavat toisistaan. Osa raportoiduista tunnusluvuista perustuu pääasiassa Scope 1–2 -päästöihin, kun taas osa sisältää myös sijoituskohteiden Scope 3 -arvoketjupäästöjä. Scope 3 -päästöjen huomioiminen vaihtelee varainhoitajittain, mikä voi vaikuttaa raportoituihin tuloksiin ilman että sijoitusten todellinen ilmastovaikutus olisi muuttunut vastaavasti. Sijoitusten hiilijalanjälkeä tuleekin tarkastella suuntaa antavana indikaattorina.

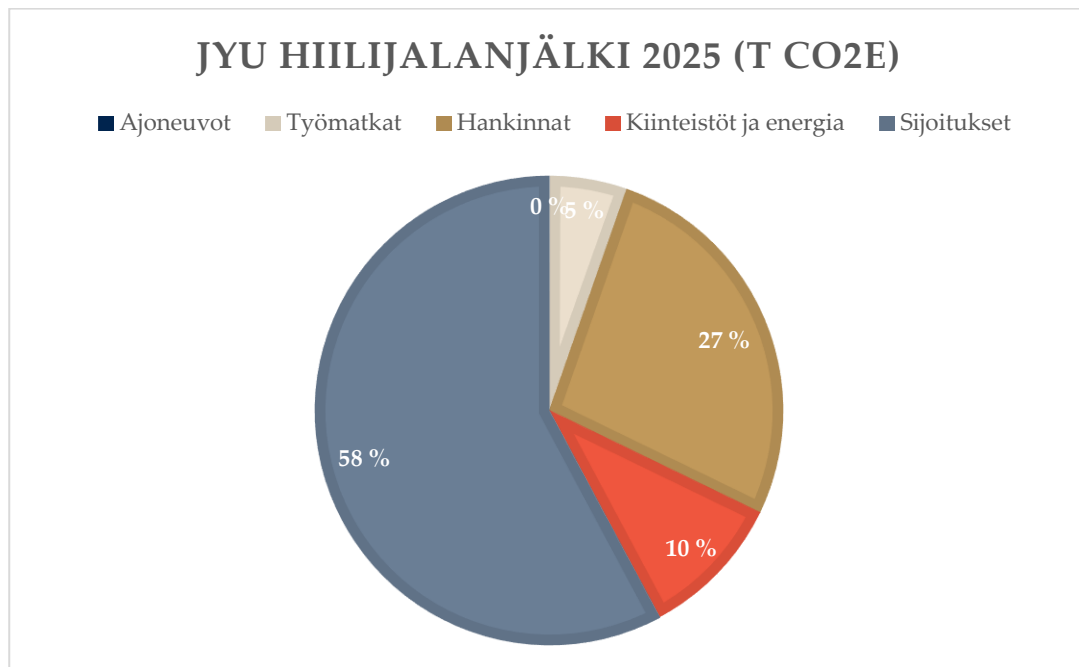
2.1.2 Jyväskylän yliopiston hiilijalanjälki 2025

Jyväskylän yliopiston vuoden 2025 hiilijalanjälki oli 29 551 tCO₂. Kokonaisjalanjälki on laskenut 17 % vuodesta 2019, mutta se kasvoi vuoteen 2024 verrattuna. Suurin kategoria oli sijoitukset (17 083 tCO₂), seuraavana hankinnat (7 916 tCO₂) ja kolmantena kiinteistöt ja energia (2 961 tCO₂). Ainoastaan Scope 1 -kategoriassa (JYU:n omat ajoneuvot) oli laskua vuodesta 2024. Ajoneuvojen osalta vuoden 2030 tavoite (-50 %) saavutettiin etuajassa. Vuoden 2030 tavoitteita ei olla saavuttamassa ilman merkittäviä muutoksia toimintakulttuuriin. Hankintojen osalta vuoden 2025 20 % vähennystavoitetta puolestaan ei saavutettu. Kokonaishiilijalanjälkeä verrataan vuoden 2019 tasoon, johon yliopisto tavoittelee ympäristöohjelmansa mukaisesti vähintään 60 % laskua vuoteen 2030 mennessä.

Tavoitteiden saavuttamista tarkasteltaessa on huomioitava, että niiden asettamisen hetkellä laskentamenetelmät olivat erilaisia ja vuoden 2019 laskentaa on takautuvasti päivitetty, kun menetelmät ovat tarkentuneet. Sijoitusten osalta tämä ei ole ollut mahdollista. Lisäksi varainhallintatoimikunta on asettanut JYU:n sijoituksille ympäristöohjelmassa määritellyjä tarkemmat tavoitteet. Tavoitteita ja niiden indikaattoreita tarkastellaan uusimman tiedon ja tutkimuksen valossa ympäristöohjelman päivittämisen yhteydessä vuonna 2026.

Taulukko 1. Jyväskylän yliopiston hiilijalanjälki 2025 kategorioittain, muutos vuoteen 2019, ympäristöohjelmassa asetetut tavoitteet ja jäljellä oleva päästövähennystarve.

Kategoria	Päästöt (t CO ₂ e) 2025	Muutos 2019 (%)	Muutos 2024 (%)	Asetettu tavoite 2025 (vrt 2019)	Asetettu tavoite 2030 (vrt 2019)	Vähennystarve 2030 mennessä (tCO ₂ e)
Ajoneuvot	19	-52 %	-18 %		-50 % saavutettu	
Työmatkat	1 573	-22 %	+1 %		-50 %	561
Hankinnat	7 916	-3 %	+8 %	-20 % ei saavutettu	-30 %	2 175
Kiinteistöt ja energia	2 961	-49 %	+1 %		-	
Sijoitukset	17 083	-4 %	+93 %		-70 %	14 211
Yhteensä	29 551	-17 %	+43 %		-60 %	

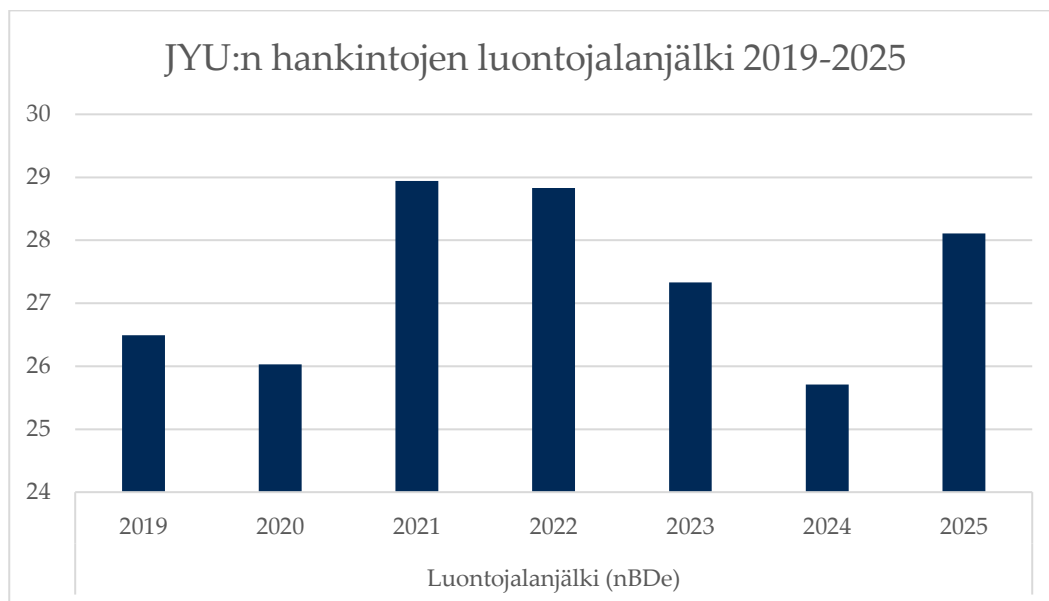

Kuva 1. Jyväskylän yliopiston hiilijalanjälki 2025.

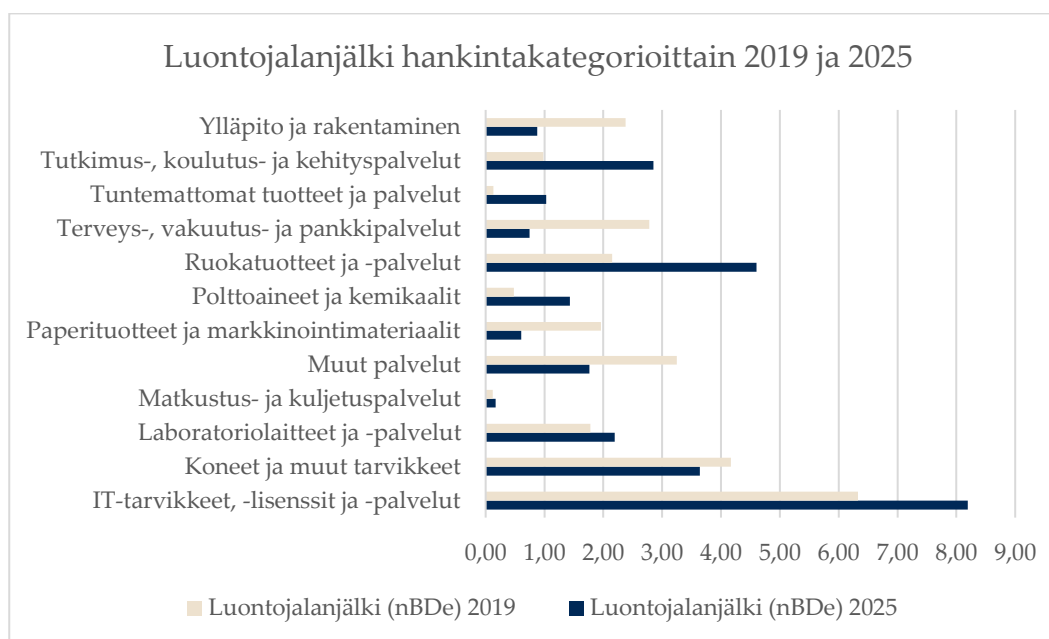
2.1.3 Hankintojen luontojalanjälki 2025

Jyväskylän yliopiston hankintojen luontojalanjäljen lasku vuonna 2024 jäi lyhytaikaiseksi. Jalanjälki nousi jälleen vuoden 2019 vertailutason yläpuolelle. Suurin kategoria hankintojen sisällä oli IT-tarvikkeet, -lisenssit ja -palvelut, jonka luontojalanjälki nousi myös vuoteen 2024 verrattuna. Myös laboratoriolaitteiden ja -palveluiden luontojalanjälki kasvoi vuoteen 2024 verrattuna.

Luontojalanjälkilaskennan tuloksia tulkittaessa on tärkeää huomioida, että laskenta tapahtuu europerustaisesti eikä siten huomioi esimerkiksi ympäristösertifioituja tai kasvipohjaisia tuotteita erikseen. Jotta laskentaa voitaisiin tulevaisuudessa tarkentaa, olisi kirjanpitoon tehtävä tarkemmat kirjaukset tehdyistä ostoista.

Kuva 2. Jyväskylän yliopiston hankintojen luontojalanjälki 2019–2025.

Kuva 3. Jyväskylän yliopiston 2019 ja 2025 hankintojen luontojalanjälki kategorioittain.

2.2 WWF Green Office -kulutustapamittarin tulokset

Jyväskylän yliopisto mittaa sekä henkilökunnan että opiskelijoiden kulutustottumuksia WWF Green Officeen kuuluvalla kulutustapamittarilla¹⁶, joka on kerran vuodessa lähetettävä kysely.

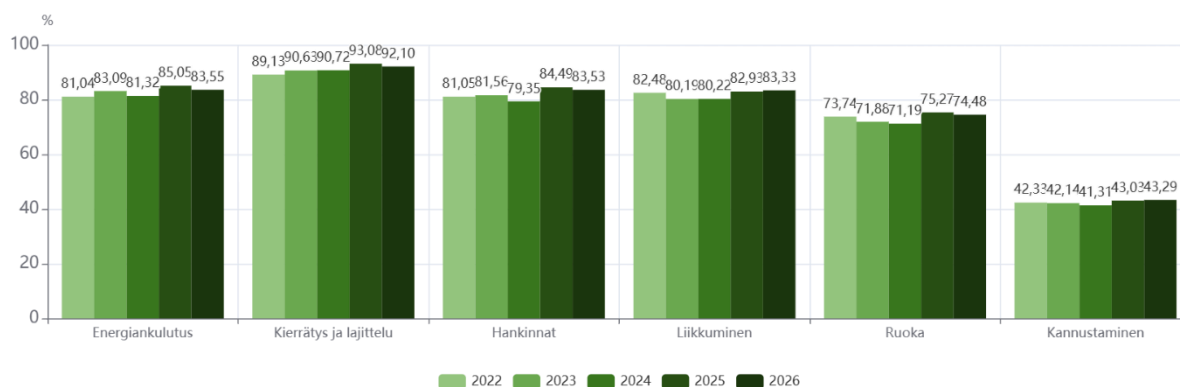
¹⁶ [WWF Green Office - Kulutustapamittari](#)

Jyväskylän yliopiston vastausprosentti vuonna 2026 oli 8,17¹⁷. Vastausprosentti laski huomattavasti edellisestä vuodesta (kuva 4). Vuonna 2026 vastauksia saatiin yhteensä 219 kpl (106 henkilökunta ja 113 opiskelija). Koska kysely toteutetaan alkuvuodesta, sisällytämme vuoden 2026 kyselyn tulokset vuoden 2025 vastuullisuusraporttiin.

Kuva 4. Kulutustapamittarin vastausprosentin kehitys Jyväskylän yliopistossa 2022–2026

Huolimatta vastaajien määrän romahduksesta, kyselyn tulokset ovat hyvin edellisten vuosien kaltaisia (kuva 5).

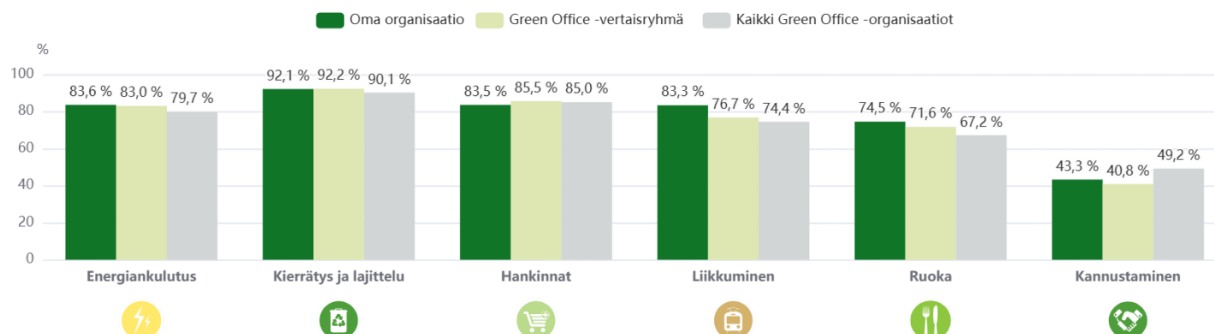

Kuva 5. Prosenttiosuudet kunkin teeman maksimipisteistä 2022–2026. (Teemat: Energiankulutus, Kierrätys ja lajittelu, Hankinnat, Liikkuminen, Ruoka, Kannustaminen).

Kun JYU:n tuloksia verrataan Green Office -verkoston sekä vertailuryhmän (muut oppilaitokset ja opetusala) keskiarvoihin (kuva 6), tulokset osoittavat, että yliopistoyhteisön arjen käytäntöjen

¹⁷ Prosenttiosuus on laskettu JYU:n henkilöstömäärästä.

vastuullisuuden parantamiseksi tarvitaan edelleen toimenpiteitä, erityisesti hankintojen ja kannustamisen osalta.

Kuva 6. Jyväskylän yliopiston tulokset (2026) verrattuna Green Office -verkoston keskiarvoon sekä vertaisryhmän keskiarvoon. Vertaisryhmä muodostuu muista saman toimialasegmentin organisaatioista.

2.3 Luontoteot Jyväskylän yliopiston kampusalueilla

Jyväskylän yliopiston kampusalueiden ekologinen tila ja luonnonarvohehtaarit selvitettiin kesän 2025 aikana. Selvitys¹⁸ on ensimmäinen uusia rakennetun ympäristön luontotyyppien ekologisen tilan mittareita hyödyntänyt pilotti ja toimii jatkossa JYU:n kampusalueiden luontoarvojen vertailutasona. Selvityksessä todettiin esimerkiksi, että uusniittyjen, lahoppuun ja pensaiden lisäämisellä sekä vieraslajien poistamisella voidaan muutaman vuoden kuluessa kasvattaa mittarina käytettyjen luonnonarvohehtaarien määrää noin 10 % suhteessa alustavaan vertailutasoon, mikä tukisi JYU:n luontoposiitiivisuustavoitetta.

Kampusalueiden luonnon monimuotoisuutta lisättiin vuonna 2025 perustamalla uusi kuiva keto (n. 70 m²) Seminaarinmäellä Lozzin terassin nurmialueelle, uusia lahoppuutarhakohteita Seminaarinmäelle mm. Aallontien varrelle ja Moirislammen metsäalueille, uusi niittyalue (n. 50 m²) Lozzin edustalle talkoilla osana Jyväskylän Kesän yleisöohjelmaa sekä tekemällä täydennysistutuksia Ylistönrinteen sisäpihan uusille niittyistutuksille ja paikkakylvöillä.

Kasvitieteellisen puutarhan alueella aloitettiin uudenlaisten luonnonkasvien kasvua ja kukintaa parantavan nurmenhoidon tapojen pilotointi viheralueita hoitavien tahojen ja SYKin kanssa yhteistyössä. Uusissa istutuksissa käytettiin 14 eri lajia suomalaisia luonnonkasveja. Kaikki kasvit ovat suomalaista luonnonkantaa. Kasvitieteellisen puutarhan alueille suunniteltiin haitallisten tai kampusalueella paikallisesti ja aggressiivisesti leviävien vieraslajien tulevia poistotapoja, ja alueilta myös poistettiin haitallisia vieraslajeja eri kohteissa ja kohteisiin suunniteltiin tarvittaessa korvaavat istutukset.

¹⁸ [Jyväskylän yliopiston kampusalueiden ekologinen tila ja luonnonarvohehtaarit 2025 :: JYX](#)

Vuoden aikana toteutettiin jälleen myös liito-oravakartoitus ja liito-oravapönttöjen huoltotarpeiden seuranta. Tiedekasvatus- ja yleisötyö puutarhassa kattoi vuoden aikana Jyväskylän Kesän niittytalkoiden ohella muun muassa osallistumisen ensimmäistä kertaa valtakunnalliseen Avoimet puutarhat -tapahtumaan sekä yhteensä 15 kpl puutarhan ryhmäopastusta (osallistujia yht. 239 henkilöä). Myös yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden mahdollisuutta varata viljelylaatikoita Seminaarinmäellä jatkettiin.

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus osallistui Luonnonvarakeskuksen kasvigeenivaratoimintaan Villa Ranan puutarhassa, jonne saatiin säilytykseen historiallisia herukkalajikkeita. Säilyttäjäverkostossa toimiminen on osa kansallisen huoltovarmuuden turvaamista.

Kuva 7. Jyväskylän Kesän niittytalkoot 5.7.2025/ Kuva: Hanna Keljo 2025

Kuva 8. Ylistönrinteen sisäpihan hyvin kehittyneitä niittyistutuksia / Kuva: Hanna Keljo 2025

2.4 Luontoposiitiivisuustavoitteen tukeminen tutkimuksen ja koulutuksen kautta

2.4.1 Opetus

JYU:n avoimen yliopiston kestävyysopinnot tarjoavat ymmärrystä siitä, miten yksilöt, yhteisöt ja erilaiset organisaatiot voivat edistää kestävyyttä ja toimia vastuullisesti. Kestävyysopintojen maksuttomat opintojaksot ovat: Ekologisen kompensaation perusteet (1 op), Hiilijalanjälki haltuun (1 op), Kiertotalous tutuksi (1 op) ja Luontojalanjälki haltuun (1 op). Ne tarjoavat työkaluja ekologisen kompensaation, hiilijalanjäljen laskennan sekä kiertotalouden tavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi tarjolla on maksullinen Ekologisen kompensaation laskenta -opintojakso (2 op), joka antaa konkreettista osaamista luontohaitan ja -hyvitysten laskemiseen. Vastuullisuus ja kestävä kehitystyöelämässä (15–50 op) -moduuli antaa eväitä vastuullisuuden ja kestävä kehityksen näkökulmien tuomiseen osaksi työelämää sekä organisaatioiden arkea. Kaikille opiskelijoille on tarjolla myös maksuton planetaarisen hyvinvoinnin jaksokokonaisuus (4 x 1 op).

Planetaarinen hyvinvointi I (1 op) on ollut kaikille JYU:n tutkinto-opiskelijoille pakollinen voimassa olevan opetussuunnitelmakauden alusta alkaen. Opintojaksot ovat suoritettavissa myös englanniksi. Lisäksi avoimen yliopiston koko tarjonta on maksutonta Jyväskylän yliopiston

henkilökunnalle, mikä madaltaa kynnystä hyödyntää avoimen yliopiston tarjontaa kestävyysosaamisen kehittämiseen.

JYU:n tiedekunnissa on lisäksi omaa kestävyysopetusta, esimerkiksi kauppakorkeakoulussa Vastuullinen asiantuntija I, II ja III -opintojaksot. Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan kaikki opiskelijat suorittavat syventävissä opinnoissaan Kestävä ja vastuullinen asiantuntijuus -opintojakson (5 op). Liikuntatieteellisen tiedekunnan RESPO (Responsible Management and Business of Sport) -maisteriohjelma kouluttaa asiantuntijoita vastaamaan liikunta- ja urheilualan globaaleihin haasteisiin painottaen eettistä ja vastuullista johtamista. Ohjelma kehittää valmiuksia soveltaa vastuullisuuden periaatteita päätöksenteossa ja organisaatioiden johtamisessa muuttuvassa toimintaympäristössä yhteistyössä kauppakorkeakoulun kanssa.

Vuoden 2025 merkittävimpiä toimenpiteitä on ollut uuden 25+ opintopisteen kestävyys siirtymien monitieteisten perusopintojen (WISUSTRAN-moduuli) aloittaminen Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (MLTK). Erityisenä painopisteenä on opiskelijoiden tieteidenvälisen ymmärryksen lisääminen kestävyys siirtymien haasteista ja ratkaisuksista. Opintojaksoilla kestävyys siirtymät määrittyvät kompleksisiksi prosesseiksi, joiden hahmottaminen ja hallinta edellyttävät monitasoisia ja eri tieteidenalojen asiantuntemusta yhdisteleviä lähestymistapoja.

2.4.2 Tutkimus

Vuonna 2025 julkaistiin BIOVALENT: luontojalanjälki-tietokanta¹⁹. Se on JYU.Wisdomin Luontojalanjälki-tutkimusryhmän²⁰ kehittämä avoin tietokanta luontojalanjäljen laskentaan. BIOVALENT-tietokanta sisältää luontojalanjälki-dataa noin 200 erilaisesta yhteiskunnan tuotteesta ja palvelusta 49 eri maalle ja alueelle. Lisäksi tietokanta sisältää luontojalanjälki-dataa 76 erilaisesta elintarvikkeesta 244 eri maalle ja alueelle. Tietokannan tietoja voidaan hyödyntää esimerkiksi organisaation luontojalanjäljen laskentaan.

JYU tukee tutkimuksellisesti metsäsektorin oikeudenmukaista kestävyysmurrosta (ForTran -hanke²¹). Vuonna 2025 järjestettiin muun muassa metsänomistajille suunnattu Arvoista toimintaan -työpajoja. Työpajat tukivat metsänomistajien arvokeskustelua ja vahvan kestävyysmukaista metsäsuunnittelua. Osallistujat tunnistivat omia arvojaan ja etsivät niihin sopivia metsänkäyttötapoja hyödyntäen ForTran-hankkeen työpaketeissa kehitettyä MultiOptForest-sovellusta. MLTK:n kumppanuusohjelman väitöskirjoista yksi aloitettiin yhdessä Metsä Groupin kanssa. Tutkimuksessa selvitetään Metsä Groupin uuden strategian mukaisen uudistavan metsätalouden vaikutuksia metsäluonnon monimuotoisuuteen ja metsien tuottamiin hyötyihin ihmiselle sekä Metsä Groupin sidosryhmien (esim. metsäurakoitsijat, puun hankkijat, kansalaisjärjestöt) suhtautumista uudistavaan metsätalouteen ja sen luomiin arvoketjuihin. Toisessa kumppanuusohjelman rahoittamassa väitöskirjatutkimuksessa Metsähallituksen Luontopalveluiden kokonaisluontovaikutuksen arvioinnissa lasketaan arvoketjuissa syntyvän

¹⁹ [JYU | Wisdom | BIOVALENT](#)

²⁰ [Luontojalanjälki-ryhmä | Jyväskylän yliopisto](#)

²¹ [ForTran | Metsäsektorin oikeudenmukainen kestävyysmurros](#)

luontohaitan sekä luonnon ennallistamisen ja suojelun paikallisesti tuottaman luontohyödyn tasapaino.

Informaatioteknologian tiedekunnassa (ITK) on vahvistettu kestävyiden ja eettisten näkökulmien huomioimista erityisesti tekoälyn, terveyden, kyberturvallisuuden ja digitaalisten ratkaisujen tutkimuksessa. Esimerkiksi monitavoiteoptimoinnin tutkimusryhmä kehittää menetelmiä ja työkaluja päätöksenteon tueksi tilanteissa, joissa ekologinen ja sosiaalinen kestävyys voivat jäädä taloudellisten intressien varjoon, kuten ilmastoviisaassa metsätaloudessa, energijärjestelmissä ja ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tutkimustuloksista syntyneiden työkalujen avulla mm. suomalaiset metsänomistajat ovat muuttaneet strategiaansa ympäristöystävällisemmäksi. Kaukokartoituksen ja vihreiden teknologioiden tutkimuksessa edistetään hiilidioksidin sitomista ja fossiilisia raaka-aineita korvaavia ratkaisuja. Myös Koulutuksen tutkimuslaitos tutkii osaamisen muutosta vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. KTL tutkii myös kestävyttä ja viisautta käsitteinä.

JSBE:n tutkimus vihreästä matkustamisesta konkretisoitui vuonna 2025 FORTHEM Green Travel Road Show'n²², jonka tavoitteena oli lisätä tietoisuutta vihreän matkustamisen keinoista, lentomatkustamisen välttämisestä ja niistä tukimuodoista, joita esim. Erasmus+ -ohjelma tarjoaa. JSBE:n EU-rahoitteisessa projektissa edistettiin kiertotalouden koulutusta Etelä-Aasiassa.

Vuonna 2025 julkaistiin kaksi Wisdom Letters -artikkelia²³ (1/2025 *Luontotyyppien tilan parantamisen pelisäännöt osana EU:n ennallistamisasetusta* ja 2/2025 *Säilyttämisestä sääntö, purkamisesta poikkeus: Kestävyysnäkökulmia olemassa olevaan rakennuskantaan*). JYU.Wisdomiin linkittyviä julkaisuja julkaistiin vuonna 2025 yhteensä 420 kpl.

²² [Forthem | Detailed view](#)

²³ [Wisdom Letters | Jyväskylän yliopisto](#)

3 Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus ovat tärkeitä yliopiston opetuksen ja tutkimuksen sekä sosiaalisen vastuullisuuden peruslähtökohtia.

Vuonna 2025 sosiaalisen kestävyiden toimintaa koordinoi sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden kehittämisryhmä. Kehittämisryhmän lisäksi yliopistossa toimii Kielikampuksen aloite Equity Team, joka kokoaa yhteen lähes 60 henkeä kieli- ja viestintätieteiden laitoksesta (KiVi), Soveltavan kielitutkimuksen keskukselta (Solki), Koulutuksen tutkimuslaitoksesta (KTL), Monikielisen akateemisen viestinnän keskukselta (Movi) ja opettajankoulutuslaitoksesta (OKL), sukupuolentutkijoiden verkosto Kantista ja viittomakielen keskukselta.

Vuonna 2025 yliopisto lisäsi resursseja yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuustyöhön palkkaamalla yliopistoon ensimmäisen kyseistä työtä kehittävän ja koordinoivan asiantuntijan. Uudistettu vararehtorin päätös saavutettavasta opiskelusta valmistui alkuvuodesta 2025. Uudistettu yksilöllisten järjestelyiden prosessi ja Student Life -hyvinvointitoiminta tukivat edellisten vuosien tapaan opiskelijoiden opintojen edistymistä ja opiskelukykyä.

Jyväskylän yliopisto on ollut vuodesta 2014 lähtien Reilun kaupan korkeakoulu. Kampuksemme on ollut savuton vuodesta 2011 ja tuoksuton vuodesta 2022 alkaen.

Kuva 9. Jyväskylän yliopiston väkeä Jyväskylän Pride-kulkueessa / Kuva: Nelli-Sofia Peuranen 2025

3.1 Yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelma 2025–2026

Jyväskylän yliopiston yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelma 2025–2026 määrittelee tavoitteet ja toimenpiteet näiden teemojen edistämiseksi.

Vuonna 2025 aloitettiin yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelman 2025–2026 toimeenpano. Suunnitelma yhdistää ensimmäistä kertaa yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman ja saavutettavuussuunnitelman. Suunnitelma sisältää viisi yliopistotasolla toteutettavaa toimenpidettä, joiden toimeenpano eteni seuraavasti:

Taulukko 2. Yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelmassa 2025–2026 määriteltujen toimenpiteiden tilanne vuonna 2025.

Toimenpide	Tilanne vuonna 2025
Yliopistotason turvallisemman tilan periaatteiden laatiminen ja käyttöönotto.	Vuonna 2025 laadittiin suunnitelma periaatteiden valmistelusta. Toimenpide toteutui vuonna 2026.
Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuuskoulutus yliopiston yksiköille.	Koulutus valmisteltiin Moodle-toteutuksena loppuvuodesta 2025. Koulutus julkaistiin alkuvuonna 2026 koko henkilöstön saataville.
Häirintään ja syrjintään liittyvien ilmoituskanavien ja käsittelyprosessien kehittäminen ja selkeyttäminen.	Yhteistyö ilmoituskanavien kehittämisestä aloitettiin HR:n, Student Lifen ja turvallisuushenkilökunnan kanssa. Työn on tarkoitus valmistua vuoden 2026 aikana.
Osallistuminen erilaisiin yhdenvertaisuutta edistäviin tapahtumiin ja kampanjoihin, kuten Pride-viikkoon ja rasmin vastaiseen viikkoon.	Vuonna 2025 yliopisto osallistui Jyväskylän Pride-viikkoon yhteistyössä ylioppilaskunnan kanssa. Viikko sisälsi tapahtumia, viestintää ja kulkueeseen sekä puistojuhlaan osallistumisen.
Yliopiston tiedekunnissa, erillislaitoksissa ja yliopistopalveluiden yksiköissä laaditaan erilliset yksikkötasoiset toimenpidesuunnitelmat vuoden 2025 aikana.	Toimenpide siirrettiin vuoteen 2026. Vuonna 2025 yksiköitä tiedotettiin tulevista suunnitelmista yksikkökierroksella.

Yllä mainittujen lisäksi henkilöstön yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja saavutettavuusosaamista kehitettiin lisäämällä teemat osaksi henkilöstön perehdytyskurssia sekä avaamalla digipalveluiden kehittäminen saavutettavuuskurssi osaksi henkilöstökoulutustarjontaa. Kampuksen esteettömyyttä parannettiin Jyväskylän yliopiston ja SYKin yhteisessä esteettömyysprojektissa.

3.1.1 Tavoitteet ja mittarit

Yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelma 2025–2026 sisältää yhteensä seitsemän yliopistotasoisia tavoitetta. Tavoitteet ovat 1) Yhdenvertaisuus lisääntyy yliopistoyhteisössä, 2) Sukupuolten välinen tasa-arvo lisääntyy yliopistoyhteisössä, 3) Syrjintä, häirintä ja rasismi vähenee yliopistoyhteisössä, 4) Tietoisuus ja osaaminen yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuusteemoista lisääntyy, 5) Yliopistokampanuksen esteettömyys ja saavutettavuus paranee, 6) Digitaalisissa ratkaisuissa huomioidaan saavutettavuuden näkökulmat ja 7) Yliopiston yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelmaa toteutetaan yliopiston jokaisessa yksikössä.

Suunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan suunnitelmassa määriteltyjen mittareiden avulla. Tähän vastuullisuusraporttiin on valikoitu mukaan ainoastaan yksittäisiä määrällisiä mittareita, joista on ajankohtaista dataa saatavilla vuoden 2025 osalta. Yksityiskohtaisemmin tavoitteiden toteutumista mittaavia mittareita tullaan kuvaamaan vuosien 2025 ja 2026 osalta kahden vuoden välein päivitettävässä yliopiston yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelmassa.

Yliopistojen vastuullisuutta YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG:t) viitekehyksessä arvioidaan Times Higher Education Impact Rankingissa. Rankingin tavoitteet *Sukupuolten välinen tasa-arvo lisääntyy yliopistoyhteisössä* (SDG 5) sekä *Syrjintä, häirintä ja rasismi vähenee yliopistoyhteisössä* (SDG 10) toimivat osan tavoitteiden *Sukupuolten välinen tasa-arvo lisääntyy yliopistoyhteisössä* sekä *Syrjintä, häirintä ja rasismi vähenee yliopistoyhteisössä* mittareina. JYU ei osallistunut enää rankingiin vuonna 2025, jolloin kyseisestä mittarista ei ole saatavilla vuoden 2025 sijoitusta.

Työhyvinvointikysely

Jyväskylän yliopistossa toteutetaan työhyvinvointikysely kahden vuoden välein. Työhyvinvointikyselyn yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevat väittämät mittaavat yliopiston yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja saavutettavuussuunnitelman tavoitetta *Yhdenvertaisuus lisääntyy yliopistoyhteisössä*.

Taulukko 3. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevat väittämät ja keski-arvot työhyvinvointikyselyissä vuosina 2021, 2023 ja 2025. Enimmäispistemäärä on 5.

Väittämä	2021	2023	2025
Meillä otetaan vaikeat asiat puheeksi ja niitä myös käsitellään.	3,4	3,5	3,5
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu yksikössämme.	3,9	4,0	4,0

Esihenkilöni toimii tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti.	4,1	4,3	4,3
Esihenkilöni osaa ottaa huomioon ihmisten erilaisuuden.	4,1	4,2	4,3
Minulla on mahdollisuus edetä urallani horisontaalisesti tai vertikaalisesti, jos haluan.	3,2	3,2	3,2

3.2 Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tukeminen tutkimuksen ja koulutuksen kautta

3.2.1 Opetus

Yliopistossa on monipuolista opetusta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoista sekä toimintamalleja, jotka luovat yhdenvertaisempia mahdollisuuksia kouluttautua. Voimassa olevat opetussuunnitelmalinjaukset luovat opetukselle puitteet, joiden tarkoitus on varmistaa kaikissa yliopiston tutkinto-ohjelmissa opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen sekä osaamisensa kehittämiseen. Student Life -toimintamalli turvaa opiskelijoillemme tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja oman osaamisen kehittämiseen.

JYU.INTEGRA-koulutus on korkeakoulutetuille ja korkeakoulukelpoisille maahanmuuttajille tarkoitettu maksuton suomen kielen koulutus, joka tukee akateemisten alojen opiskelua Suomessa. Akateemisia taitoja ja kielitaitoa arvioiva ACRES ja maahanmuuttajien ohjaus- ja tukipalveluja kehittävä SIMHE toimivat edelläkävijöinä opiskelijavalintojen kehittämistoiminnoissa.

Jyväskylän yliopistossa on kehitetty ensimmäisenä Suomessa S2-koulutusväyliä varhaiskasvatuksen opettajaksi, luokanopettajakoulutukseen sekä sosiaalityön opintoihin, jotka edistävät omalta osaltaan yhdenvertaisuutta. Väylät tulivat hakuun kevään 2026 yhteishaussa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoteemoja on tarjolla laajasti eri tiedekuntien opetustarjonnassa. Esimerkiksi liikuntapedagogiikan kandidaattiohjelmaan sisältyy LPEA1100 Yhdenvertaisuuden perusteet liikunnassa (1–2 op) sekä LPEA1101 Yhdenvertainen opetus liikunnassa (1–2 op) -opintojaksot. Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnassa järjestetään puolestaan KPTS1000 Vastuullinen ja kestävä asiantuntijuus (5 op) -opintojaksoa, joka käsittelee kestävyyttä ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella opetetaan muun muassa SPTMODKOK Sukupuolentutkimuksen opintokokonaisuutta (25–60 op).

3.2.2 Tutkimus

Jyväskylän yliopistossa tehdään monipuolista tutkimusta sosiaalisen kestävyiden teemoista.

Yliopistossa toimi esimerkiksi Lapset, perheet ja sosiaalinen kestävyys (Social Sustainability for Children and Families SOSUS) -profilointialueen toiminnassa yhdistyvät humanistis-yhteiskuntatieteellinen, kasvatustieteellinen ja psykologinen, liikunta- ja terveystieteellinen sekä kauppatieteellinen tutkimus. Profiloitualetta tavoitteena on rakentaa sosiaalisesti kestävä yhteiskunta lapsille ja perheille edistämällä yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta.

Koulutuksen tutkimuslaitoksessa toimiva Koulutus, osallisuus ja kestävä yhteiskunta – tutkimusalue tutkii, miten yhteiskunta ja yhteisöjä voi kehittää entistä yhdenvertaisemmiksi, tasa-arvoisemmiksi ja kestävämmiksi koulutuksen avulla. Tutkimusalueen hankkeet liittyvät muun muassa tulevaisuuden koulutuspolitiikkaan, yhteiskunnalliseen osallisuuteen, kestävyysosaamiseen, ympäristö- ja luontokasvatukseen sekä planetaariseen hyvinvointiin.

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa toimii Soveltava liikunta -tutkimusryhmä, joka tarkastelee monitieteisesti liikkumista, toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia eri tavoin toimintarajoitteisilla, pitkäaikaissairailla tai erityistä tukea tarvitsevilla ihmisillä eri elämänvaiheissa. Tutkimusryhmä sisältää muun muassa vuonna 2025 alkaneen hankkeen toimintarajoitteita kokevien lasten ja nuorten tunnistamisesta ja heidän liikkumisensa edistämisestä. Tiedekunnassa toimiva FemInnovation - Naisten fysiologia, urheilu ja innovaatiot - tutkimusryhmä keskittyy puolestaan tutkimaan naisurheilijoiden fysiologiaa.

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella Kestävät yhteiskunnat -painoala tutkii ekososiaalisesti kestävä yhteiskunnan haasteita ja mahdollisuuksia, työn, kulutuksen ja talouden muutoksia sekä yhteiskunnallista vaikuttamista digitalisoituneessa maailmassa. Painoalalla toimii esimerkiksi vuosille 2024–2026 sijoittuva KOHTAUTUS-hanke, joka tavoittelee kestävä ja kehittyvää osaamista kansainvälisen monimuotoisuuden keinoin. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat keskisuomalaiset työnantajat, joilla on tarvetta lisätä työyhteisön monimuotoisuutta ja rekrytoida kansainvälisiä osaajia.

Lisää Jyväskylän yliopiston vastuullisuustyöstä voi lukea verkkosivuiltamme:

[Kestävä ja vastuullinen yliopisto](#)

[Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus Jyväskylän yliopistossa](#)

Lisätiedot ja kommentit:

[ulla.t.helimo\(at\)jyu.fi](mailto:ulla.t.helimo(at)jyu.fi)

[noora.e.koskela\(at\)jyu.fi](mailto:noora.e.koskela(at)jyu.fi)

LIITE 1

